

تاخیر نشر در نشریات علمی - پژوهشی گرایش های تربیت بدنی

حمید قاسمی^{۱*}، بهمن عسگری^۲، مریم رحمانی^۳

استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور

کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور

تاریخ دریافت: (۹۳/۰۶/۱۹) تاریخ پذیرش: (۹۴/۰۵/۲۵)

Publication Delays in Scholarly Journals of Physical Education Branches

Hamid Ghasemi^{*1}, Bahman Asgari², Maryam Rahmani³

Assistant Professor in Sport Management, Payame Noor University

Ph.D candidate in Sport Management, Payame Noor University

M.A Graduated in Sport Management, Payame Noor University

Received: (22 June 2014)

Accepted: (1 June 2015)

Abstract

This study aims to evaluate publication delays in scholarly journals of physical education branches published in Iran. The population of present study included all scholarly journals of physical education published in Iran in which 16 journals were one-branch journal in 5 branches of physical education selected as statistic sample by judgment sampling and in total 1276 articles evaluated. For data analysis, descriptive and inferential statistical (Kolmogorov-Smirnov, Kruskal Wallis and Spearman Tests) by SPSS software in significantly level $P \leq 0.05$ have been used. Research results showed that journals of sport management branch have highest delay in 3 stages of Submitted- Accepted, Accepted- Published and Submitted- Published among physical education branches. There is also significantly difference in 3 stages of Submitted- Accepted, Accepted- Published and Submitted- Published among journals of physical education branches. Moreover, there is significantly relationship between publication number with stages of Submitted- Accepted, Accepted-Published and Submitted- Published. In total, it seems that the publication delays in scholarly journals of physical education especially of the sport management branch is at the upper level and should be reduced as much as possible in different ways so that other researchers benefit updating scientific production.

Keywords

Publication Delays, Journals of Physical Education, Journals of Sport Management, Publication Updating

چکیده

هدف از این پژوهش ارزیابی تاخیر نشر در نشریات علمی-پژوهشی گرایش های تربیت بدنی چاپ شده در داخل ایران است. جامعه آماری این تحقیق شامل تمام نشریات تربیت بدنی داخل کشور (۳۱ نشریه علمی-پژوهشی) است که از این تعداد، ۱۶ نشریه تک گرایشی در ۵ گرایش تربیت بدنی به عنوان نمونه آماری از طریق نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند و در مجموع ۱۲۷۶ مقاله مورد بررسی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون کولموگوروف اسمیرنوف، کروسکال والیس و ضریب همبستگی اسپیرمن) در نرم افزار SPSS19 در سطح معناداری $P \leq 0.05$ استفاده شد. یافته ها نشان داد که نشریات گرایش مدیریت ورزشی دارای بیشترین تاخیر در هر سه مرحله ارسال-پذیرش، پذیرش-چاپ و ارسال-چاپ در بین گرایش های تربیت بدنی هستند. همچنین، در هر سه مرحله ارسال-پذیرش، پذیرش-چاپ و ارسال-چاپ تفاوت معناداری بین نشریات گرایش های تربیت بدنی است. علاوه بر این، بین شماره چاپ و هر سه مرحله ارسال-پذیرش، پذیرش-چاپ و ارسال-چاپ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در مجموع به نظر می رسد که تاخیر نشر در نشریات تربیت بدنی به ویژه گرایش مدیریت ورزشی در حد بالایی قرار دارد و باید به شیوه های مختلف تا حد امکان کاهش یابد تا سایر پژوهشگران بتوانند از تولیدات علمی روزآمدتری بهره مند گردند.

واژگان کلیدی

تاخیر در نشر، نشریات تربیت بدنی، نشریات مدیریت ورزشی، روزآمدی نشر

* نویسنده مسئول: بهمن عسگری

E-mail: bahman.asgari@yahoo.com

*Corresponding Author: Bahman asgari

مقدمه

در آغاز قرن بیست و یکم دانش به عنوان منبعی راهبردی و حتی برتر از منابع طبیعی و اقتصادی قلمداد می‌شود (دستوم و همکاران، ۱۳۹۲) و در این میان پاسخگویی دانشگاه به نیازهای جامعه، به ویژه در عرصه‌های فناوری، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است (هیرن، ۲۰۰۴). در یک تقسیم بندی، می‌توان مجراهای استفاده و اشاعه اطلاعات را در ارتباطات علمی بین پژوهشگران به دو دسته رسمی و غیررسمی تقسیم کرد. پژوهشگران دانش را از طریق نشریات علمی و معتبر، کتاب و غیره به عنوان مجراهای رسمی شناخته شده به مخاطبان خود انتقال می‌دهند و عقاید را به وسیله فعالیت‌های ارتباطی همچون رایانامه، مکالمات و غیره مورد بررسی و اشتراک قرار می‌دهند. بنابراین نه تنها می‌توان گفت نشریات در شکل گیری ارتباط علمی نقش مهمی ایفا می‌کنند، شاخص‌های حساسی از اندیشه‌های جدید در هر رشته محسوب می‌شوند. آنها مشکلات موجود را که نیازمند راه حل هستند و الگوهای پژوهشی برای حل این مشکلات را ارائه می‌دهند (داور پناه و اسلکیا، ۲۰۰۸). مجله‌های علمی، مهمترین مجرا برای انتقال یافته‌ها به هم‌تایان در سراسر جهان است. مقاله‌های علمی منتشر شده در مجله‌ها، سهم محقق را در پیشرفت دانش نیز نشان می‌دهد و ملاکی برای ارزشیابی فعالیت‌های او توسط همکارانش به شمار می‌آید (ناصری و دیانی، ۱۳۸۹). در دهه‌های اخیر، علوم ورزشی توسعه و پیشرفت گسترده‌ای داشته است. دانشمندان و پژوهشگران علوم ورزشی در گرایش‌های مختلف، پژوهش‌های زیادی در حوزه‌های مختلف تربیت بدنی و علوم ورزشی انجام می‌دهند و یافته‌های پژوهش‌های خود را در نشریات علمی-پژوهشی و کنفرانس‌های منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی عرضه می‌کنند (عسگری و همکاران، ۱۳۹۳) که نشریات علمی-پژوهشی دارای بیشترین کارکرد و اهمیت هستند. با این حال، کارکرد مثبت نشریات علمی، فرایند انتشار آنها را تحت انتقادهای فزاینده‌ای قرار داده است و یکی از این انتقادات به تأخیرهای طولانی مربوط به دست‌نوشته‌های ارسال شده است (مکنزی، ۲۰۰۷). یکی از دلایل با اهمیت تلقی شدن مجله‌ها، توان آنها در سرعت اطلاع‌رسانی درباره تحقیقات است. بر این اساس، انتشار به موقع هر شماره

از مجله، شاخصی با ارزش تلقی می‌شود (ناصری و دیانی، ۱۳۸۹). مطمئناً پژوهش‌ها با توجه به نیازهای روز انجام می‌شوند و اگر مدت زمان اجرای پژوهش و مدت زمان تأخیر از زمان ارسال تا چاپ مقاله زیاد باشد، ممکن است آن مشکل دیگر مرتفع شده باشد و دیگر نیاز پژوهشی روز نباشد. به طبع انتشار و انتقال با تأخیر تولیدات علمی می‌تواند پیشرفت علوم و فن آوری را به تأخیر اندازد (آمات، ۳، ۲۰۰۸). به همین جهت بررسی وضعیت تأخیر در نشریات علمی-پژوهشی رشته‌های علمی می‌تواند، کمک شایانی در جهت تعیین وضعیت موجود تأخیر در نشر را داشته باشد و اقدامات مسئولان نشریات را برای بهبود و حرکت به سوی روزآمدی بیشتر را در پی داشته باشد. با توجه به پیشرفت‌های علمی و اهمیت نشریات در انتشار یافته‌های علمی، مساله تأخیر در نشر مورد توجه محققان بسیاری قرار گرفته است و در حوزه‌های گوناگون به عنوان پدیده‌ای منفی در جریان نشر اطلاعات به نوعی مورد بررسی قرار گرفته است. چرا که تأخیر در نشر منجر به دیرکرد، در ظهور نتیجه یک پژوهش در دنیای علم، تأخیر در توجه به این نتایج و استفاده آن توسط دیگر پژوهشگران خواهد شد. این مساله اختلالی بنیادی ولی ظریف را در تولید علم باعث می‌شود، که می‌توان از آن به عنوان عاملی در ارزیابی نشریات یاد کرد (نامور و زرداری، ۱۳۸۸).

تحقیقات داخلی مختلفی به وضعیت تأخیر در نشریات علمی رشته‌های مختلف پرداخته‌اند. نامور و کوشا (۱۳۹۱) به بررسی سهم هر یک از مراحل که باعث تأخیر در چاپ نشریات می‌شود، پرداخته‌اند و نتایج تحقیق آنها نشان داد که بیشترین کمترین میانگین زمانی از بین سه مرحله مورد بررسی در کل مقالات به ترتیب، متعلق به مرحله ارسال-اصلاح (۸ ماه) و اصلاح-پذیرش (۱ ماه) مقالات در نشریات مورد بررسی است. میزان فواصل زمانی در مراحل مختلف بررسی مقالات در هر رشته نیز متفاوت بود و در صد بسیار کمی از نشریات هر رشته کمترین تأخیر را داشتند. بدین ترتیب ۵۶ در صد مقالات رشته شیمی، ۵۷ در صد مقالات رشته زیست‌شناسی، ۴۷ در صد مقالات رشته جراحی، ۷۲ در صد مقالات رشته کامپیوتر، ۸۹ درصد مقالات رشته اقتصاد، ۹۶ در صد مقالات رشته مدیریت، ۷۱ در صد نشریات رشته کتابداری در فاصله زمانی بیش از ۶ ماه منتشر شده‌اند. همچنین، ناصری و دیانی (۱۳۸۹) تأخیر

الکترونیکی باشد. علاوه بر این، آما (۲۰۰۸) در مقاله خود با عنوان ویراستاری و تأخیر انتشار مقاله های پذیرفته شده در ۱۴ مجله پژوهشی تغذیه انتخاب شده، نشان داد که میانگین تأخیر انتشار مقاله های پذیرفته شده در یکسری از مجله های انتخاب شده در حوزه تغذیه، بین ۲۴۴ تا ۴۵۲ روز است؛ در عین حال در مجله های تکنولوژی و تحقیقات غذایی اروپایی ۴ و بیوشیمی غذایی و کشاورزی ۵ نسبت به سایر موضوعات در این حوزه تأخیر کمتری مشاهده شده است. براساس این تحقیق، بیشترین میزان تأخیر به طولانی بودن فرایند داوری نسبت داده شده است.

در پژوهشی از یو و لی (۲۰۰۶) به از دست رفتگی اطلاعات در نشریات علمی چنین به ویژه نشریات ریاضیات اشاره شده است و نتایج آماری و تحلیلی این پژوهش نشان می دهد که تأخیر نشر در برخی نشریات غربی نیز قابل توجه است. الیسون (۲۰۰۲) در یک مطالعه این گونه بیان می دارد که ۳۰ تا ۴۰ سال پیش مقالات در نشریات هسته و مهم اقتصادی، در مدت شش الی نه ماه از ارسال شان پذیرش می شدند. امروزه، برای نشریات بسیار معمول است که مقالات به طور گسترده ای بررسی شدند و به طور متوسط چرخه بررسی و انجام اطلاعات مورد نیاز و در نهایت انتشار آنها حدود دو سال زمان می برد. همچنین، لوول و مود (۱۹۹۸) در مقاله ای با عنوان تأخیر انتشار در رشته های علوم و ارتباط شان با دیگر رشته های علمی نشان داد میزان تأخیر انتشار در حوزه های ریاضی و فنی نسبت به سایر حوزه های علمی دیگر کوتاه تر است.

همانگونه که مشاهده شد، تحقیقی یافت نشد که به بررسی تأخیر در نشریات تربیت بدنی پرداخته باشد. تنها تحقیقی که در این زمینه یافت شد، تحقیق عسگری و همکاران (۱۳۹۲) است که به تحلیل استنادی نشریه علوم حرکتی و ورزش پرداخته اند و گزارش کرده اند که ۲۹/۸۶ درصد منابع به ۵ سال قبل از دریافت مقاله از طرف نشریه، ۳۰/۰۸ درصد منابع مربوط به ۵ تا ۱۰ سال قبل و ۴۰/۱۲ درصد منابع مربوط به بیش از ۱۰ سال قبل دریافت مقاله از طرف نشریه مربوط می شوند که اگر تأخیر در چاپ را نیز اضافه کنیم درصد منابع روزآمد بسیار کمتر می شود. به همین جهت در تحقیق حاضر میزان تأخیر در پذیرش و

انتشار مجله های علمی ایران در حوزه های شش گانه را مورد بررسی قرار دادند و نشان دادند که بیشترین میزان تأخیر انتشار مجله ها به ترتیب در حوزه های کشاورزی، علوم انسانی، علوم پایه و کمترین میزان تأخیر به ترتیب در حوزه های علوم پزشکی، مهندسی و هنر بوده است. علاوه بر این، نامور و آذرگون (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان بررسی تأخیر نشریات علمی بین المللی داروشناسی و داروسازی روند بررسی مقالات در این نشریات را مورد مطالعه قرار داده اند. آنها بیان کرده اند که بیشترین و کمترین فاصله زمانی در مرحله پذیرش - انتشار بر خط ۱۶۲ روز تا ۸۶ روز متغیر بوده است. در نهایت، نتایج این پژوهش حاکی از آن است که شش نشریه به این رشته در فاصله زمانی ارسال تا انتشار در فاصله زمانی بیش از شش ماه منتشر شده اند. نامور و زرداری (۱۳۸۸) نیز به سنجش تأخیر نشر نشریات علوم کتابداری و اطلاع رسانی موجود در موسسه اطلاعات علمی امریکا (آی.اس.آی) پرداخته اند و نشان دادند که میانگین فاصله زمانی بین دریافت دست نوشته و پذیرش مقاله در نشریه مورد نظر تقریباً چهار ماه و نیم می باشد و میانگین فاصله زمانی بین دریافت دست نوشته و داوری تقریباً چهار ماه می باشد. همچنین میانگین فاصله زمانی بین بازبینی مقاله و پذیرش آن برای چاپ تقریباً یک و نیم ماه می باشد. در نهایت برای مقالاتی که تاریخ دریافت و دسترس پذیری آنلاین قابل مشاهده بود، قریب به ۸ ماه تأخیر محاسبه شده است.

تحقیقاتی نیز در خارج از ایران انجام شده است که به بررسی پدیده تأخیر نشر در نشریات علمی پرداخته اند. به طور مثال، بورک و سالومون (۲۰۱۳) با بررسی تأخیر در ۲۷۰۰ مقاله در ۱۳۵ نشریه در رشته های مختلف گزارش کردند که کوتاه ترین زمان تأخیر در رشته علم، فناوری و پزشکی (STM) رخ می دهد و بیشترین تأخیر مربوط به رشته های علوم اجتماعی، هنر، علوم انسانی، تجارت و اقتصاد تا ۱۸ ماه تأخیر و میانگین ۹ ماه است. در این بین بیشترین تأخیر مربوط به زمان ارسال تا پذیرش است و عواملی از جمله حوزه مقاله، اندازه نشریه و غیره در زمان تأخیر تاثیرگذار هستند. همچنین، لوول و ویجک (۲۰۱۳) با بررسی تأخیر در نشریات گزارش کردند که بالغ بر ۵۰ درصد از زمان ارسال مقاله تا چاپ مقاله در یک دوره ۱۵ ساله (۱۹۹۸ تا ۲۰۱۲) کاهش یافته است و به نظر می رسد یکی از دلایل آن تأثیر اینترنت و ارسال اینترنتی و چاپ

3. Amat
4. European Food Research & technology
5. Agricultural & food Chemistry
6. Yu and Li
7. Ellison
8. Luwel & Moed

1. Bjork & Solomon
2. Luwel & Wijk

چاپ مقالات رشته تربیت بدنی در نشریات علمی و پژوهشی داخلی ایران مورد بررسی قرار می‌گیرد و این تاخیر در گرایش‌های مختلف آن مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق این پژوهش توصیفی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق شامل تمام نشریات تربیت بدنی داخل کشور است که از طرف وزارت علوم موفق به دریافت مجوز علمی و پژوهشی شده‌اند و تعداد آنها برابر ۳۱ نشریه علمی-پژوهشی است. نمونه آماری این تحقیق از طریق نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند شامل تمام نشریاتی است که تنها در یکی از ۵ گرایش تربیت بدنی (مدیریت ورزشی، فیزیولوژی ورزشی، رفتار حرکتی، روانشناسی ورزشی، طب ورزشی) از جمله بیومکانیک ورزشی و آسیب‌شناسی ورزشی) می‌باشد و دو یا چند گرایشی نمی‌باشند که تعداد آنها تا پایان سال ۱۳۹۲ برابر ۱۶ نشریه است و تمام مقالات آنها به صورت الکترونیکی (سایت‌های اینترنتی نشریات، مگیران، پرتابل علوم انسانی، نورمگز و جهاد دانشگاهی) و چایی مورد بررسی قرار گرفت.

(۱۲۷۶ مقاله). تاریخ ارسال و پذیرش در داخل مقالات ذکر شده است و سال چاپ نیز آخرین ماه در زمان چاپ در نشر گرفته می‌شود (در مورد دو فصلنامه ماه ششم، فصلنامه ماه سوم و دو ماه نامه ماه دوم). واحد در مورد تاریخ ارسال-پذیرش، پذیرش-چاپ و ارسال-چاپ بر حسب ماه در نظر گرفته شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون کلموگراف اسمیرنوف، کروسکال والیس و ضریب همبستگی اسپیرمن) در نرم افزار SPSS19 در سطح معناداری $P \leq 0/05$ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد که نشریات گرایش مدیریت ورزشی دارای بیشترین تاخیر در هر سه مرحله ارسال-پذیرش، پذیرش-چاپ و ارسال-چاپ هستند. همچنین، نشریات گرایش‌های رفتار حرکتی، فیزیولوژی ورزشی، طب ورزشی و روانشناسی ورزشی در از لحاظ تاخیر در هر سه مرحله ارسال-پذیرش، پذیرش-چاپ و ارسال-چاپ به ترتیب در مکان‌های دوم تا پنجم قرار دارند.

جدول ۱. وضعیت تاخیر در نشریات علمی-پژوهشی گرایش‌های تربیت بدنی

گرایش	تعداد نشریات	ارسال-پذیرش (ماه)		پذیرش-چاپ (ماه)		ارسال-چاپ (ماه)	
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
مدیریت ورزشی	۴	۷/۰۹	۴/۶۲۴	۱۱/۲۳	۶/۸۸۹	۱۸/۳۲	۸/۸۶۵
فیزیولوژی ورزشی	۷	۶/۱۳	۳/۷۷۶	۷/۹۷	۶/۹۷۷	۱۴/۱۰	۸/۰۳۵
رفتار حرکتی	۲	۶/۶۹	۴/۳۹۹	۹/۳۰	۶/۳۶۵	۱۵/۹۹	۷/۶۸۵
روانشناسی ورزشی	۱	۴/۰۴	۲/۴۷۴	۳/۴۰	۴/۲۰۹	۷/۴۴	۳/۹۷۰
طب ورزشی	۲	۵/۸۵	۳/۲۶۸	۷/۰۵	۴/۴۵۶	۱۲/۹۰	۵/۳۰۰
مجموع	۱۶	۶/۵۰	۴/۲۰۸	۹/۲۴	۶/۸۵۵	۱۵/۷۴	۸/۴۴۱

همانگونه که مشاهده می‌شود (جدول ۲)، داده‌ها نرمال نیستند و نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که در هر سه مرحله ارسال-پذیرش، پذیرش-چاپ و ارسال-چاپ تفاوت معناداری بین تاخیر نشر نشریات گرایش‌های تربیت بدنی وجود دارد.

جدول ۲. نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده‌ها

متغیر	فراوانی	نمره Z	سطح معناداری	نتیجه آزمون
ارسال-پذیرش	۱۲۷۶	۴/۷۹۲	۰/۰۰۱	داده‌ها نرمال نیست
پذیرش-چاپ	۱۲۷۶	۳/۳۳۷	۰/۰۰۱	داده‌ها نرمال نیست
ارسال-چاپ	۱۲۷۶	۳/۱۱۶	۰/۰۰۱	داده‌ها نرمال نیست

جدول ۳. نتایج آزمون کروسکال والیس در رابطه با تفاوت وضعیت تاخیر در نشریات گرایش‌های تربیت بدنی

کای دو محاسبه شده	درجه آزادی	سطح معناداری
۳۷/۵۶۷	۴	۰/۰۰۱

پذیرش - چاپ	۱۴۵/۲۸۸	۴	۰/۰۰۱
ارسال - چاپ	۱۵۹/۵۳۶	۴	۰/۰۰۱

یافته های جدول ۴ نشان می دهد که بین هر سه مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، بین شماره چاپ و هر سه مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. با این حال، بین سال چاپ با سه مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ به ترتیب رابطه منفی و معنادار، رابطه مثبت و معنادار و رابطه وجود ندارد.

جدول ۴. ضریب همبستگی بین مراحل چاپ و سال و شماره چاپ نشریات گرایش های تربیت بدنی

ارسال - پذیرش	پذیرش - چاپ	ارسال - چاپ	سال چاپ	شماره چاپ
** ۰/۱۶۴	** ۰/۵۸۴	ns - ۰/۰۳۳	** ۰/۰۸۳	** ۰/۱۱۱
** ۰/۸۶۹	** ۰/۳۶۶	** ۰/۳۰۶	** ۰/۶۱۱	

بحث و نتیجه گیری

گرایش مدیریت ورزشی و فیزیولوژی ورزشی از قدیمی ترین گرایش های تربیت بدنی هستند و دارای دانشجویان و اساتید بیشتری نسبت به سایر گرایش های تربیت بدنی در سطح کشور هستند و شاید منطقی به نظر می رسد که متناسب با آن خروجی مقالات در آنها باید بیشتر و تاخیر نشر نیز بیشتر باشد. با این حال، این موضوع تنها در مورد گرایش مدیریت ورزشی رعایت شده و گرایش فیزیولوژی ورزشی بعد گرایش رفتار حرکتی در مکان سوم از لحاظ تاخیر در هر سه مرحله قرار گرفته است. با این حال نباید فراموش کرد هر چه یک گرایش از مخاطبان بیشتری و خروجی پژوهشی برخوردار باشد، متناسب آن نشریات بیشتری در آن راه اندازی می شود. این موضوع را به سادگی می توان در مورد گرایش فیزیولوژی ورزشی مشاهده نمود؛ به طوری که دارای ۷ نشریه است که به صورت تخصصی تنها مقالات فیزیولوژی را چاپ می کنند. این در حالی است که تنها ۴ نشریه تک گرایشی در مورد گرایش مدیریت ورزشی و ۲ مورد در مورد گرایش رفتار حرکتی وجود دارد.

وضعیت نامساعد تاخیر نشر در مقالات مدیریت ورزشی زمانی آشکارتر می شود که روزآمدی منابع مورد استفاده در مقالات را نیز به این بحث اضافه کنیم. در تحقیق عسگری و همکاران (۱۳۹۲) گزارش شد که ۲۹/۸۶ درصد منابع به ۵ سال قبل از دریافت مقاله از طرف نشریه، ۳۰/۰۸ درصد منابع مربوط به ۵ تا ۱۰ سال قبل و ۴۰/۱۲ درصد منابع مربوط به بیش از ۱۰ سال قبل دریافت مقاله از طرف نشریه مربوط می شوند و اگر ۱۸ ماه

یافته های تحقیق نشان داد که در هر سه مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ تفاوت معناداری بین تاخیر نشر نشریات گرایش های تربیت بدنی وجود دارد و نشریات گرایش مدیریت ورزشی دارای بیشترین تاخیر در هر سه مرحله ارسال - پذیرش (۷/۰۹ ماه)، پذیرش - چاپ (۱۱/۲۳ ماه) و ارسال - چاپ (۱۸/۳۲ ماه) هستند. این موضوع نشان می دهد که مقالات مدیریت ورزشی از زمان ارسال تا چاپ تاخیر بیشتری نسبت به مقالات سایر گرایش ها دارند. موضوعات مقالات مدیریت ورزشی اکثراً شامل بررسی مشکلات روز ورزش و توسعه ورزش کشور هستند و از این جهت بسیاری از مشکلات ورزش امروز ممکن است تنها مختص این دوره باشند و در چند سال آینده مرتفع گردند. این در حالی است که تاخیر زیادی در چاپ مقالات مستخرج از پژوهش های گرایش مدیریت ورزشی وجود دارد و میانگین این تاخیر نشر حدود ۱۸ ماه است که حتی می تواند در مورد یک مقاله بیشتر از این زمان تاخیر را نیز مشاهده کرد. از طرفی اگرچه ممکن تاخیر نشر در مورد مقالات سایر گرایش های تربیت بدنی به اندازه تاخیر نشر در مقالات مدیریت ورزشی مهم نباشد، با این حال، تاخیر در هر سه مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ در سایر گرایش های تربیت بدنی کمتر از گرایش مدیریت ورزشی است. این مسئله نشان می دهد اهمیت روزآمدی چاپ در یک گرایش هیچ گاه ملاکی برای کاهش تاخیر نشر در آن گرایش محسوب نمی شود. همچنین دو

شماره و افزایش تعداد شماره‌ها در هر دوره در مورد نشریات خارج از ایران راهبرد مناسبی برای کاهش تاخیر در نشر بوده‌اند. از طرفی افزایش جمعیت جوان کشور و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دلیلی برای افزایش خروجی پژوهشی و افزایش تاخیر در نشر است. با این شرایط بجای افزایش تعداد نشریات کشور به نظر می‌رسد افزایش تعداد مقالات در هر شماره و افزایش تعداد شماره‌ها در هر دوره راهبرد مناسب‌تری باشد، زیرا ممکن است در سالهای آینده با کاهش دانشجویان تحصیلات تکمیلی مواجه شویم و به خودی خود کاهش خروجی پژوهشی و تاخیر در نشر پیش آید.

اگرچه استانداردهایی در مورد زمان تاخیر نشر مطلوب در مورد مقالات رشته‌های مختلف وجود ندارد، با این حال باید مسئولان نشریات به صورت مستمر از زمان تاخیر نشر خود بکاهند. شاید نتوان استاندارد لازمی را برای نشریات رشته‌های مختلف تعریف نمود، اما می‌توان میانگین تاخیر نشر در رشته تربیت بدنی (حدود ۱۵ ماه از ارسال تا چاپ) را به عنوان معیاری برای گرایش‌های آن دانست. البته تنها نشریات گرایش مدیریت ورزشی تاخیر نشر بالاتری بیشتر ۱۵ ماه را دارند و نشریات بقیه گرایش‌ها حول ۱۵ ماه تاخیر را دارند و ملاک میانگین تاخیر برای آنها مناسب نمی‌باشد. با این شرایط به نظر می‌رسد که حدود ۳ ماه تاخیر نشر در چاپ مقالات گرایش مدیریت ورزشی باید به طرق مختلف کاهش یابد. برای کاهش تاخیر در نشر، پیشنهاد می‌شود مسئولان نشریات تربیت بدنی و به ویژه گرایش مدیریت ورزشی با راهبردهایی از جمله افزایش تعداد نشریات، افزایش تعداد مقالات در هر نشریه، افزایش تعداد شماره در هر دوره و غیره، تاخیر در نشر یافته‌های علمی را کاهش دهند و با در اختیار گذاشتن سریع‌تر و مطلوب‌تر یافته‌های علمی در اختیار صنعت ورزش کشور، موجبات توسعه ورزش کشور را فراهم نمایند.

تاخیر را در روزآمدی منابع دخیل بدانیم، مشاهده خواهیم کرد که درصد بسیار اندکی از منابع مقالات روزآمد هستند و این موضوع می‌تواند به شدت نتایج پژوهش‌ها را تحت شعاع قرار دهد. البته تاخیر نشر تنها مختص رشته تربیت بدنی و گرایش مدیریت ورزشی نیست؛ به طوری که تاخیر نشر گزارش شده در این تحقیق با نتایج نامور و کوشا (۱۳۹۱) و ناصری و دیانی (۱۳۸۹) که نشریات داخل ایران را مورد بررسی قرار داده‌اند، همخوانی دارد. با این حال، در مورد نشریات خارج از ایران میزان تاخیر نشر بسیار کمتر است و در نتایج مطالعات نامور و آذرگون (۱۳۸۹)، نامور و زرداری (۱۳۸۸)، بورک و سالومون (۲۰۱۳) و آما (۲۰۰۸) این موضوع قابل مشاهده است. به نظر می‌رسد که کشورهای خارجی به این مسئله پی برده‌اند که تاخیر در نشر تاثیر مخربی بر توسعه علوم دارد و مسئولان نشریات داخلی و معاونت پژوهشی وزارت علوم نیز باید تمهیداتی را در جهت کاهش تاخیر نشر بیاندیشند.

نتایج نشان داد که بین هر سه مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این یافته نشان می‌دهد که تاخیر در نشر به هیچ عنوان مربوط به ضعف رشته مربوطه در داخل کشور و ضعف مقالات نویسندگان نمی‌باشد؛ زیرا اگر این موضوع دلیل اصلی تاخیر نشر بود می‌بایست این تاخیر تنها در مرحله ارسال - پذیرش وجود داشت. این در حالی است که تاخیر در مرحله پذیرش - چاپ به هیچ عنوان به مسئله ضعف نویسندگان و رشته مربوط نمی‌شود. از این جهت به نظر می‌رسد ارائه پیشنهادات برای تقویت بنیه علمی نویسندگان و پژوهشگران منطقی نمی‌باشد (ناصری و دیانی، ۱۳۸۹). همچنین، بین شماره چاپ و هر سه مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که هر چه بر قدمت نشریه افزوده می‌شود، مدت زمان مرحله ارسال - پذیرش، پذیرش - چاپ و ارسال - چاپ افزایش پیدا می‌کند و این موضوع در مورد نشریات گرایش مدیریت ورزشی اوضاع نامساعدتری دارد. با اینکه روز به روز بر تعداد نشریات اضافه می‌شود، با این حال تاخیر در نشر همچنان در حال افزایش است. این موضوع با نتایج دو مطالعه لوول و ویجک (۲۰۱۳) و ایسون (۲۰۰۲) که روی نشریات خارج از ایران انجام شده‌اند، همخوانی ندارد؛ به طوری که در این دو مطالعه کاهش تاخیر نشر مستمر در سالهای اخیر گزارش شده است. به نظر می‌رسد راهبردهای افزایش تعداد نشریات، افزایش تعداد مقالات در هر

REFERENCES

- Amat, C. B. (2008). Editorial and publication delay of papers submitted to 14 selected food research journals: Influence of online posting. *Scientometrics*, 74 (3): 379-389.
- Bjork, B. C., Solomon, D. (2013). The publishing delay in scholarly peer-reviewed journals. *Journal of Informetrics*, 7 (4): 914-923.
- Davarpanah, M. R., Aslekhia, S.A. (2008). A scientometric analysis of international LIS journals: Productivity and characteristics. *Scientometrics*, 77 (1): 21-39.
- Ellison, G. (2002). The slowdown of the economics publishing process. *Journal of Political Economy*, 10 (5): 947-993.
- Hearn, S. C., Rodonez, D. (2004). Commercialization of Knowledge in Universities: The Case of the Creative Industries, *Prometheus*, 22(2): 189-200.
- Luwel, M., Moed, H.F. (1998). Publication delays in the science field and their relationship to the aging of scientific literature. *Scientometrics*, 41 (1): 29-40.
- Luwel, M., Wijk, E.V. (2012). Publication Delays Revisited: 1998-2012. Centre for Science and Technology Studies, Leiden University, The Netherland. 2012.sticonference.org: 569-577.
- Mackenzie, O. J. (2007). The scientific article in the age of digitization. *Information Science and Knowledge Management*, 11: 263.
- Yu, G, Li, Y. J. (2006). A scientometric assessment of the information loss caused by the delays in publication of Chinese science journals. *Journal of Information Science*, 32 (1): 78-87.

منابع

- دستوم، صلاح؛ رضانی نژاد، رحیم؛ بنار، نوشین؛ رسولی، رحیم (۱۳۹۲). بررسی تعامل بین محیط آکادمیک و صنعت ورزش ایران براساس تحلیل اسناد و ساختار. نشریه پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، شماره ۶: ۹۱-۱۰۸.
- عسگری، بهمن؛ الهی، علیرضا؛ پورسلطانی زرنندی، حسین (۱۳۹۳). تحلیل محتوای مقالات مدیریت ورزشی نشریه پژوهش در علوم ورزشی. نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۲۲: ۱۷۲-۱۵۵.
- عسگری، بهمن؛ ضیایی، علی؛ بخشودنی نیا، ایمان (۱۳۹۲). تحلیل استنادی مقالات نشریه علوم حرکتی و ورزش. تحقیقات رسانه ای در ورزش، جلد ۱، شماره ۱: ۳۵-۴۰.
- ناصری، زهرا؛ دیانی، محمد حسین (۱۳۸۹). ناروآمدی محتوا، پیامد تأخیر در انتشار مجله های علمی - پژوهشی ایران. کتابداری و اطلاع رسانی، جلد ۱۳، شماره ۴: ۲۶-۹.
- نامور، زهرا؛ آذرگون، مریم (۱۳۸۹). بررسی تأخیر نشر مقالات نشریات علمی بین المللی داروشناسی و داروسازی. مجموعه مقالات دومین همایش ملی پژوهش و تولید علم در حوزه پزشکی. بابل، دانشگاه علوم پزشکی، آذرماه ۱۳۸۹: ۳۰۸-۲۹۵.
- نامور، زهرا؛ زرداری، سولماز (۱۳۸۸). تأخیر در نشر: نمونه پژوهی: نشریات علوم کتابداری و اطلاع رسانی موجود در موسسه اطلاعات علمی (آی. اس. آی). اطلاع شناسی، جلد ۷، شماره ۲۶: ۵۲-۴۱.
- نامور، زهرا؛ کوشا، کیوان (۱۳۹۱). تأخیر در نشر مقالات علمی بین المللی: مطالعه مقایسه ای چند رشته ای. پردازش و مدیریت اطلاعات، جلد ۲۸، شماره ۲: ۳۶۲-۳۴۷.